

Instituut **Asbestslachtoffers**

Verslag over 2015

INSTITUUT ASBESTSLACHTOFFERS (IAS)

Het Instituut Asbestslachtoffers (IAS) adviseert de Sociale Verzekeringsbank (SVB) over het recht op een tegemoetkoming voor asbestslachtoffers met de ziekte mesothelioom of asbestose. Daarnaast bemiddelt het IAS tussen (ex-)werkgevers en (ex-)werknemers over het betalen van een schadevergoeding. Andere taken zijn voorlichting en verspreiding van kennis op het gebied van asbest en gezondheid. Het IAS is daarvoor in 1999 opgericht door organisaties van werkgevers en werknemers, het Comité Asbestslachtoffers, het Verbond van Verzekeraars en de overheid. Meer informatie vindt u op de website van het IAS: www.asbestslachtoffers.nl.

Colofon

***Uitgave van Instituut Asbestslachtoffers
IAS publicatie 2016/1***

Redactie

Simone Aarendonk
Derk Morreau
Jan Warning

Druk en vormgeving

Elan Strategie & Creatie BV
April 2016

Inhoudsopgave

• Voorwoord	2
• In memoriam Prof. Job de Ruiter	3
• Het IAS in 2015	4
- Belangrijke gebeurtenissen	
- Evaluaties	
- Voorlichting en kennisontwikkeling	
• Kerncijfers Mesotheliom	6
- Instroom, uitstroom, voorraad	
- Regeling TAS en Regeling TNS	
- Afgewikkelde aanvragen	
- (Complex)bovennormatieve schade	
- Resultaten 2000-2015	
- Klanttevredenheid	
• Kerncijfers Asbestose	12
• Lustrumcongres IAS 15 jaar	14
• Mensen met mesotheliom worden steeds beter bereikt	18
• Afscheidssymposium Machiel van der Woude	20
• Interviews	
- Ben Venema	13
- Sjaak Burgers	15
- Maarten Lagendijk	17
- Jan Martens	19
- Machiel van der Woude	21
• Nieuws	
- Politiek	16
• Personalia	22
• Summary	23

Voorwoord

Het is dramatisch om de diagnose te krijgen van een dodelijke ziekte. Wanneer de ziekte door het werk is ontstaan maakt dit het extra wrang. Mensen zijn niet in staat om zich in te spannen voor een schadevergoeding, ook omdat ze al heel snel overlijden. Voor deze complexe problematiek is in 1999 het Instituut Asbestslachtoffers (IAS) opgericht. Het IAS zorgt ervoor dat slachtoffers zoveel mogelijk bij leven een financiële tegemoetkoming krijgen en bemiddelt met de (ex-)werkgever of diens verzekeraar voor een schadevergoeding.

In 2015 hebben 544 asbestslachtoffers met hulp van het IAS een financiële tegemoetkoming ontvangen. In de meeste gevallen werden zij als werknemer in een ver verleden aan asbest blootgesteld. Het IAS is in staat op efficiënte wijze de goede diagnose te laten stellen, het arbeidsverleden in kaart te brengen en het gesprek over een schadevergoeding aan te gaan met de (ex)werkgever of diens verzekeraar. Het credo is daarbij snel, zorgvuldig en laagdrempelig te werken.

Voor de uitvoering van de tegemoetkomings-regelingen heeft het IAS in 2015 opnieuw nauw samengewerkt met de Sociale Verzekeringsbank en BSA Schaderegeling. De organisaties van patiënten, verzekeraars, werkgevers, werknemers en de overheid die het instituut hebben opgericht blijven nauw betrokken bij het instituut. Zij hebben bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onder meer aangedrongen op versoepeling van de regeling als een slachtoffer door overlijden de aanmelding niet zelf kan afronden.

In meerdere opzichten was 2015 een gedenkwaardig jaar voor het IAS. In januari is het vijftien-jarig bestaan van het instituut luister bijgezet met een mooi congres, waarbij de prof. Job de Ruiterprijs aan longarts Sjaak Burgers werd uitgereikt. Daarna was er in oktober het droevige nieuws van het overlijden van Job de Ruiter, de 'founding father' van het IAS. En in december nam directeur Machiel van der Woude afscheid van het IAS. Sinds de oprichting stond hij aan het roer van het instituut.

In dit jaarverslag treft u de cijfers van 2015 over de uitvoering van de verschillende regelingen, het aantal personen dat een tegemoetkoming heeft ontvangen en de resultaten van de bemiddeling. Tevens wordt een beeld gegeven over de wijze waarop het IAS het afgelopen jaar de voorlichtings- en informatiefunctie heeft uitgevoerd.

Het jaarverslag biedt derden inzicht in de verrichte activiteiten. Voor ons zelf is het verslag een stimulans om daar waar wenselijk, bijvoorbeeld wat betreft het percentage geslaagde bemiddelingen, de dienstverlening aan asbestslachtoffers op een nog hoger plan te brengen.

M.R. van der Heijden, voorzitter

J.M. Warning, directeur

In memoriam

Prof. Job de Ruiter

Op 4 oktober 2015 overleed prof. mr. J. de Ruiter op 85-jarige leeftijd. Job de Ruiter was een eminente jurist, die als advocaat, rechter, hoogleraar, minister van Justitie, minister van Defensie, en als procureur-generaal ons land grote diensten heeft bewezen. Naast al deze functies was hij in 1996 adviseur met betrekking tot de 'juridische lijdensweg' van asbestslachtoffers.

Staatssecretaris Frank de Grave van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd in 1996 geconfronteerd met uiteenlopende standpunten om te komen tot een mogelijke oplossing voor de asbestslachtoffers, voor wie de normale, juridische weg naar erkenning en schadeloosstelling door het progressieve karakter van de ziekte mesothelioom (borst- en buikvlieskanker) vaak te lang is. Het Comité Asbestslachtoffers denkt hierbij vooral aan een asbestfonds. De werkgeversorganisaties en verzekeraars geven echter de voorkeur aan alternatieve oplossingen zoals een asbestkamer bij de rechtelijke macht, onafhankelijke geschillenbeslechting of normering van de schadebedragen. Gezien de complexiteit van de materie en de moeilijk in te schatten financiële en juridische consequenties wordt gezocht naar iemand met grote kennis van zaken die op basis van nader onderzoek kan komen tot een voor alle partijen acceptabele oplossing. Het mag geen verbazing wekken dat de staatssecretaris uitkomt bij prof. Job de Ruiter, die als minister diepe tegenstellingen in de samenleving ten aanzien van abortus en de kruisraketten wist te overbruggen.

In november 1996 start De Ruiter met zijn adviesopdracht en doet allereerst uitgebreid onderzoek naar de vraag of er wel sprake is van een 'juridische lijdensweg' en zo ja, waar die dan precies uit bestaat. Zijn conclusie is dat de juridische procedure te veel tijd neemt, afgezet tegen de duur van de levensverwachting van de mesothelioompatiënt. Daarna analyseert De Ruiter uitvoerig de aangedragen oplossingen en standpunten waarna hij zijn eigen voorstel in de vorm van een advies formuleert. Het eerste punt van het advies luidt: 'Oprichting van een instituut belast met de afhandeling van de vorderingen van asbestslachtoffers'. Een ander belangrijk punt is: 'De toezegging van overheidswege van een vaste uitkering aan die slachtoffers, die hun vordering niet kunnen verhalen wegens faillissement, insolventie of onvindbaarheid van de aansprakelijke werkgever'. Alle partijen kunnen zich vinden in dit advies, inclusief de staatssecretaris, en op basis hiervan worden de onderhandelingen gestart die zullen leiden tot de oprichting van het Instituut Asbestslachtoffers (IAS), waarvan de deuren in 2000 worden geopend. Bijna 16 jaar later opereert het IAS nog steeds langs de lijnen die prof. Job de Ruiter in zijn advies maart 1997 heeft opgeschreven en hebben duizenden asbestslachtoffers anno 2015 een financiële tegemoetkoming of schadevergoeding ontvangen.

Tijdens het lustrumcongres ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het IAS is de prof. Job de Ruiterprijs in het leven geroepen voor iemand die zich zeer verdienstelijk heeft gemaakt op het terrein van asbest en gezondheid. De eerste keer gaat deze prijs naar de naamgever zelf, die hierdoor totaal verrast is.¹

¹ Samenvatting van de tekst geschreven door Machiel van der Woude, directeur IAS, oktober 2015. Lees de volledige tekst op de [IAS-website](#)

Het IAS in 2015

Het Instituut Asbestslachtoffers (IAS) ontvangt in 2015 614 aanvragen: 536 voor de ziekte maligne mesothelioom en 78 voor de ziekte asbestose. In de afgelopen 16 jaar hebben 7703 mensen het IAS weten te vinden. Naast bemiddeling en advies houdt het IAS zich ook bezig met voorlichting, kennisoverdracht en onderzoek.

Belangrijke gebeurtenissen in 2015

Op 26 januari 2015 viert het IAS haar 15-jarig bestaan met een congres met als titel: *Lustrumcongres 15 jaar IAS: hoe ziet de toekomst eruit?* Op 11 december 2015 neemt *directeur Machiel van der Woude afscheid* van het IAS. Hij gaat met pensioen. Zijn afscheid wordt luister bijgezet met een symposium in de Raadzaal van de SER. Het symposium heeft als thema 'Agenda voor de toekomst: Doen we genoeg?' *Jan Warning* wordt in 2015 benoemd tot directeur IAS. Hij volgt Machiel van der Woude op. Dr. J.M. Warning is tot die tijd werkzaam als directeur van de Stichting Arbow, het kennis- en service-instituut voor arbeidsomstandigheden van de bouwnijverheid. In 2015 zijn de nieuwe *samenwerkingsovereenkomsten* met BSA Schaderegeling BV en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voorbereid. Beide overeenkomsten zijn per 1 januari 2016 verlengd; met BSA voor twee jaar en met de SVB voor vier jaar. Letselschadespecialist BSA Schaderegeling BV verzorgt voor het IAS de afhandeling van aanvragen voor tegemoetkoming en bemiddeling tussen asbestslachtoffers met mesothelioom of asbestose en hun (ex-)werkgevers. De SVB voert de regelingen TAS en TNS uit.

Evaluaties

Evaluatie TNS-regeling

Onderzoeksbureau Panteia presenteert begin 2015 de resultaten van een evaluatie van de TNS-regeling. Op basis van het rapport concludeert staatssecretaris Mansveld van Infrastructuur en Milieu op 9 maart in een *brief* aan de Tweede Kamer dat de Regeling tegemoetkoming niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom (TNS) door de snelle afhandeling van een aanvraag de juridische lijdensweg van het slachtoffer heeft bekort. Volgens de staatssecretaris ervaren slachtoffers in belangrijke mate maatschappelijke erkenning van hun leed door het bestaan van de regeling en de manier waarop die wordt uitgevoerd.

Evaluatie IAS

In 2014 gaf de Raad van Toezicht en Advies (RTA) van het IAS opdracht tot evaluatie-onderzoek ten behoeve van het functioneren van het IAS in de toekomst. In het kader van deze evaluatie vinden er in 2015 vier activiteiten plaats.

- De juridische faculteit van de Vrije Universiteit doet onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van de bemiddelingsprocedure. Het oordeel van de VU is overwegend positief en de onderzoekers geven een aantal suggesties hoe verdere verbetering plaats kan vinden.
- Een werkgroep bestaande uit leden van de RTA, Bestuur en Bureau IAS analyseert de bestuurlijke structuur. Dit resulteert in twee voorstellen die betrekking hebben op een scherpere rolverdeling tussen bestuur en RTA en op een aanpassing van de unanimiteitsregel in de statuten.
- In de periode april – september 2015 doet klinisch arbeidsgeneeskundige Gert van der Laan in opdracht van het IAS een onderzoek naar asbestgerelateerde longkanker. In een gemeenschappelijke vergadering van RTA en Bestuur presenteert hij op 26 augustus het rapport. De RTA concludeert dat nader onderzoek naar de aantallen slachtoffers in Nederland nodig is.

- In een brief aan de woordvoerders Arbeidsomstandigheden van de Tweede Kamerfracties bepleit de RTA een verhoging van de tegemoetkoming via de Regeling TAS en TNS en een hardheidsclausule voor wanneer een aanvraag niet kan worden afgerond wegens te snel overlijden van een slachtoffer. De brief is behandeld in het **Algemeen Overleg** met de minister van Sociale Zaken op 28 mei. Naar aanleiding van zorgen van de Tweede Kamer richt de minister zich op 7 december tot het IAS. Hij zal een gezamenlijk voorstel van IAS en SVB voor wanneer een slachtoffer overlijdt voordat de aanvraag is afgerond welwillend beoordelen. De minister is echter niet van zins het bedrag van de tegemoetkoming te verhogen.

Voorlichting en Kennisontwikkeling

Voorlichting vindt in 2015 op allerlei manieren plaats. Belangrijk hierbij is de website die van dag tot dag geactualiseerd wordt. De startpagina van www.ias.nl wordt in 2015 bijna 11.000 keer bezocht. Op de website zijn in 2015 vier editorials, drie persberichten en 241 nieuwsberichten op het gebied van asbest en gezondheid geplaatst.

Begin 2015 zijn de twee **patiëntenfolders** 'Asbest en Asbestose' en 'Asbest en Mesothelioom' vernieuwd en gedistribueerd naar de longartsen en longpoli's van alle ziekenhuizen in Nederland.

Tijdens de jaarvergadering van de Asbestslachtoffersvereniging Nederland verzorgt de bestuursvoorzitter van het IAS een lezing over 15 jaar IAS. Met een stand en een lezing neemt het IAS in april deel aan de eerste, goedbezochte Asbestos beurs in Ahoy Rotterdam. Op zondag 13 september vindt alweer de 6de editie van de Christa Mensert Memorial Ride plaats ter nagedachtenis aan de op 47 jarige leeftijd aan mesothelioom overleden Christa Mensert. De opbrengst van deze tocht wordt gedoneerd aan het IAS.

Het IAS publiceert in 2015 vier elektronische **nieuwsbrieven**. Deze bevatten berichten over internationale en nationale ontwikkelingen met betrekking tot asbest en gezondheid op epidemiologisch, medisch, juridisch en politiek gebied. Elke nieuwsbrief bevat bovendien een editorial. De *IAS Monitor Mesothelioom* is in 2015 geactualiseerd.

Al weer geruime tijd is het IAS-bureau bezig met de opzet van een asbestblootstellingsregister, genaamd 'Asbestregister (AR)'. Doel is dat mensen die aan asbest zijn blootgesteld in het register langs elektronische weg kunnen optekenen waar, wanneer en onder welke omstandigheden zij zijn blootgesteld en wie ze daarvoor als verantwoordelijk zien. In 2015 geven verschillende deskundigen hun commentaar op een testversie van het AR. Verder is de continuïteit, veiligheid en toegankelijkheid van de webapplicatie onderzocht. Gedurende de testfase zijn een aantal knelpunten geconstateerd, waarvoor naar oplossingen moet worden gezocht.

Verjaringsproblematiek

De verjaringsproblematiek vormt al lang een knelpunt in de bemiddeling van het IAS. In 2015 ontstaat daarom het plan om de Hoge Raad om een herbeoordeling te vragen door middel van een cassatieprocedure. In een zaak die daarvoor geschikt is bevonden, is inmiddels een cassatieadvies gevraagd. Eventuele vervolgstappen worden op basis van dit advies bepaald.

Kerncijfers Mesothelioom

Het IAS adviseert de Sociale Verzekeringsbank (SVB) over het recht op een tegemoetkoming van € 19.417,- voor asbestslachtoffers met de ziekte mesothelioom op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014 (TAS) of de Regeling tegemoetkoming niet-loon-dienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom en asbestose (TNS). De TAS is bedoeld voor mensen met mesothelioom die als werknemer aan asbest zijn blootgesteld. Onder de TNS vallen slachtoffers die de asbestblootstellingsoorzaak niet weten of niet zeker weten of ze in een dienstverband aan asbest zijn blootgesteld. Een andere groep in de TNS zijn mensen die verklaren als zelfstandige, privé (o.a. klussen) of in het milieu aan asbest te zijn blootgesteld. Voor de groep werknemers bemiddelt het IAS daarnaast met hun (ex-)werkgevers over het betalen van een schadevergoeding van € 62.748,-. Van belang in dit verband is dat het slachtoffer zelf een aanvraag voor bemiddeling indient. Een deel overlijdt kort nadat de diagnose is gesteld. Daarom is haast geboden. Indien het slachtoffer is overleden zonder een aanvraag te hebben ingediend, dan kunnen de nabestaanden dat alsnog doen, maar dan uitsluitend voor bemiddeling bij materiële- en overlijdensschade. Hiervoor gelden normbedragen van elk € 3.142.

Hierna volgen de belangrijkste cijfers over 2015 inzake de advies- en bemiddelingsactiviteiten van het IAS voor mensen met mesothelioom. Eerst de belangrijkste cijfers met betrekking tot de ontwikkeling in het aantal aanvragen, vervolgens de resultaten van de adviezen richting SVB voor de regelingen TAS en TNS. Daarna volgt een analyse van de bemiddelingsresultaten. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een totaal overzicht van resultaten over 15 jaar IAS voor mensen met mesothelioom.

Instroom, uitstroom, voorraad

Het IAS neemt in 2015 536 aanvragen in behandeling, minder dan in 2014 (566) maar bijna gelijk aan 2013 (534). In 2015 worden 633 aanvragen afgewikkeld, flink meer dan in 2014 (474) en 2013 (541).

Dossierontwikkeling 2015

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
Instroom	38	46	44	39	38	53	62	38	48	40	45	45	536
Uitstroom	49	72	49	55	49	67	38	41	55	63	53	42	633

Tabel : totale instroom en uitstroom per maand in 2015

Dossierontwikkeling 2000-2015

Het diagram op de volgende pagina toont de afwikkeling van de instroom sinds de start van het IAS in 2000. Het diagram laat zien dat het aantal aanmeldingen in 2000 uitzonderlijk hoog is, en in 2003, 2007 en 2008 een sprong maakt. In 2000 is de instroom bijzonder hoog door de 'oude claims', die met de komst van het IAS vooral in de eerste maanden worden ingediend (het zgn. stuwmeereffect). De invoering van de voorschotregeling is de meest waarschijnlijke oorzaak van de toename van aanmeldingen in 2003. De stijging van 2007 en 2008 vloeit voort uit de invoering van de TNS-regeling in december 2007 en een algehele toename van het aantal slachtoffers met mesothelioom. Slachtoffers worden bovendien steeds beter bereikt. In totaal zijn in de afgelopen 15 jaar 7468 aanvragen in behandeling genomen. Eind december 2015 zijn hiervan 7239 dossiers afgewikkeld. De voorraad bedraagt op dat moment 229 dossiers.

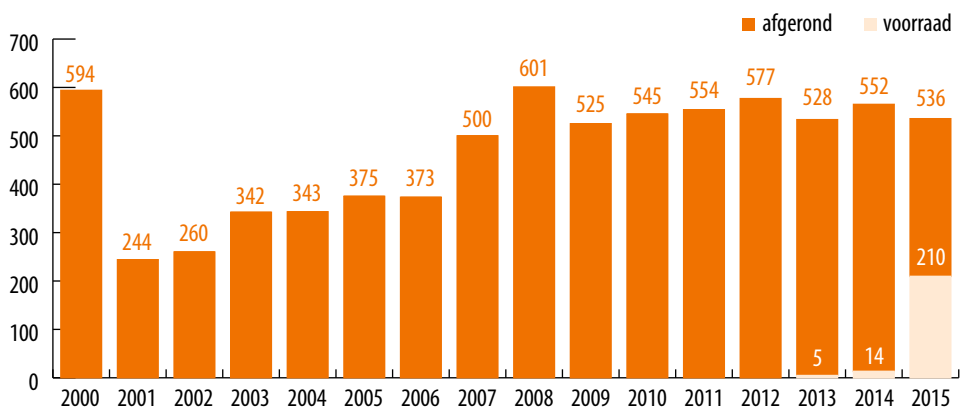

Diagram afwikkeling instroom 2000-2015

Regeling TAS en Regeling TNS

Sinds de invoering van de Regeling TAS in 2000 en de Regeling TNS in december 2007 hebben 5208 slachtoffers na een positief advies van het IAS een financiële tegemoetkoming ontvangen in de vorm van een voorschot of eenmalige uitkering. Sinds 2003 wordt de tegemoetkoming in de vorm van een voorschot uitgekeerd. Het voorschot wordt verstrekt op basis van de diagnose maligne mesotheliom en de aannemelijkheid dat het slachtoffer in het werk of op andere wijze aan asbest is blootgesteld. Pas daarna vindt het onderzoek in het kader van de bemiddeling tussen de werknemers en de werkgever/verzekeraar plaats. Vóór 2003 diende eerst bemiddeling plaats te vinden, voordat sprake kon zijn van een tegemoetkoming op basis van de Regeling TAS. De voorschotregeling is ingevoerd omdat veel slachtoffers, ondanks de inspanningen van het IAS door de progressie van de ziekte mesotheliom overleden voordat het bemiddelingstraject volledig was afgerond.

Instroom aanvraag tegemoetkoming TAS/TNS

De tabel hieronder vermeldt de aanvragen voor een tegemoetkoming sinds de invoering van de voorschotregeling. De relatief grote stijging in 2008 ten opzichte van de jaren daarvoor komt vooral door de invoering van de TNS-regeling en daarmee de uitbreiding van de reikwijdte naar alle mensen met de ziekte mesotheliom (sinds december 2007). Sinds 2009 ligt het aantal aanvragen stabiel rond de 500 per jaar.

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Total
2002		1						1			1	2	5
2003	21	26	19	21	17	14	31	38	26	19	17	27	276
2004	17	21	24	26	23	23	26	23	29	20	26	18	276
2005	28	29	20	22	36	34	19	37	31	26	28	28	338
2006	28	22	33	28	24	24	36	30	28	30	41	25	349
2007	38	21	32	14	32	30	33	35	22	27	31	53	368
2008	66	68	47	52	37	45	41	36	35	39	36	29	531
2009	45	33	31	33	36	34	34	64	53	40	49	39	491
2010	41	34	48	33	35	35	44	47	49	41	36	60	503
2011	40	30	43	53	60	41	38	45	43	38	46	39	516
2012	45	39	51	42	42	55	39	49	45	46	40	31	524
2013	48	30	43	36	39	33	65	36	52	47	28	41	498
2014	39	45	43	46	36	29	48	38	45	51	53	41	514
2015	51	51	26	42	40	50	65	40	62	38	33	43	541
Totaal	507	450	460	448	457	447	519	519	520	462	465	476	5730

Tabel : aanvraag TAS/TNS als voorschot per maand en jaar van instroom

Beslissing op aanvraag tegemoetkoming

In 2015 adviseert het IAS de SVB 551 keer in verband met een aanvraag voor een tegemoetkoming in het kader van de TAS- of TNS-regeling: 373 adviezen voor een TAS en 178 voor een TNS.

TAS	aantal adviezen	waarvan negatief	%	waarvan positief	%
2003	223	85	38,3%	138	61,9%
2004	293	63	21,5%	230	78,5%
2005	317	68	21,5%	249	78,5%
2006	354	63	17,8%	291	82,2%
2007	371	61	16,9%	310	83,6%
2008	390	82	21,0%	308	81,1%
2009	391	76	19,4%	315	80,6%
2010	394	47	11,9%	347	88,1%
2011	410	63	15,4%	347	84,6%
2012	403	54	13,4%	349	86,6%
2013	379	55	14,5%	324	85,5%
2014	390	49	12,6%	341	87,4%
2015	373	39	10,5%	334	89,5%
Totaal	4688	805	17,2 %	3883	82,8%

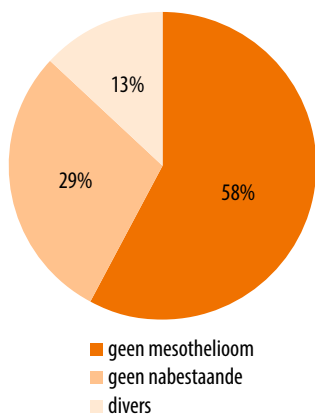
TNS	aantal adviezen	waarvan negatief	%	waarvan positief	%
2007	5			5	100,0%
2008	148	28	18,9%	120	81,1%
2009	90	18	20,%	72	80,0%
2010	106	6	5,7%	100	94,3%
2011	125	18	14,4%	107	85,6%
2012	130	10	7,7%	120	92,3%
2013	123	15	12,2%	108	87,8%
2014	136	14	10,3%	122	89,7%
2015	178	18	10,1%	160	89,9%
Totaal	1040	113	10,9%	913	87,8%

Tabel : verdeling beslissing op aanvraag voorschot

Voor 494 aanvragen (89,7% van het totaal) adviseert het IAS de SVB de tegemoetkoming toe te kennen, verdeeld over 334 (67,6%) positieve adviezen voor een TAS en 160 (32,4%) voor een TNS. Onder de TAS-regeling vallen mesotheliomslachtoffers die aannemelijk hebben gemaakt als werknemer aan asbest te zijn blootgesteld. Bij de TNS gaat het vaak om slachtoffers die de asbestblootstellingsoorzaak niet weten of niet zeker weten of ze in een dienstverband aan asbest zijn blootgesteld. Een andere groep in de TNS zijn mensen die verklaren als zelf-

standige, privé (o.a. klussen) of in het milieu aan asbest te zijn blootgesteld.

Het advies is in 57 gevallen negatief (10,3%). In meer dan de helft van de gevallen (58%) is de afwijzingsgrond 'geen mesotheliom'. In 29% gaat het om mensen die al zijn overleden en geen nabestaande hebben in de zin van de TAS- of/TNS-regeling (zie figuur hiernaast). De SVB kent in 2015 334 TAS-tegemoetkomingen en 161 TNS-tegemoetkomingen toe. Dit aantal wijkt iets af van het aantal positieve adviezen dat het IAS heeft afgegeven. De belangrijkste reden hiervoor is jaaroverschrijding (IAS adviseert in het ene jaar, SVB beslist in het volgende jaar).

Figuur: reden voor afwijzing tegemoetkoming

Financieel afgewikkelde aanvragen

In 2015 wikkelt het IAS totaal 619 dossiers financieel af, 145 dossiers meer dan in 2014 (474). Na ontvangst van de aanvraag vraagt het IAS aan expertpanels (pathologen en longartsen) om bevestiging van de diagnose mesothelioom. Tegelijkertijd wordt samen met de aanvrager nagegaan hoe het contact met asbest heeft plaatsgevonden en of een (ex-) werkgever aansprakelijk is te houden voor de gezondheidsschade. Dit resulteert in: 426 loondienstgerelateerde aanvragen voor TAS en bemiddeling van werknemers (416) of huisgenoten (10), 179 niet-loondienstgerelateerde aanvragen voor TNS en 14 aanvragen van nabestaanden voor vergoeding van materiële schade en overlijdensschade.

Resultaten onderzoek werknemers/huisgenoten

68,9 % van alle in 2015 financieel afgewikkelde aanvragen betreft loondienstgerelateerde aanvragen van slachtoffers zelf (werknemers of huisgenoten). Bij hen is onderzocht of er recht is op een tegemoetkoming in het kader van de TAS-regeling en of via bemiddeling met een werkgever c.q. verzekeraar schadevergoeding kan worden verkregen. De tabel hieronder vermeldt de resultaten die voor deze groep zijn bereikt, waarbij een onderverdeling is gemaakt naar de groep die niet bemiddelbaar blijkt en de groep die wel voor bemiddeling in aanmerking komt. In de rechterkolom staat de belangrijkste reden voor het niet toekennen van tegemoetkoming of voor het niet verkrijgen van de schadevergoeding. Te zien is dat 55,6 % (162) van de groep die bemiddeld kon worden (223) de volledige schadevergoeding van € 62.748,- heeft ontvangen.

Resultaten werknemers/huisgenoten

Resultaat	Aantal	Aantal	Belangrijkste reden afwijzing
Groep niet bemiddelbaar		135	
Geen vergoeding	31		Geen mesothelioom
TAS-tegemoetkoming	104		Werkgever onvindbaar, failliet
Bemiddelbare groep		291	
TAS-tegemoetkoming, maar geen schadevergoeding	129		Geen overeenstemming over stelplecht, bewijslast en verjaring
Schadevergoeding	162		
Totaal		426	

Tabel : resultaten werknemers/huisgenoten

Resultaten onderzoek nabestaanden

Als het slachtoffer is overleden en zichzelf niet bij het IAS heeft aangemeld, kan zijn nabestaande het IAS verzoeken te bemiddelen voor een vergoeding van tenminste € 3.142,- voor materiële schade en nog eens datzelfde bedrag voor overlijdensschade. In 2015 zijn 14 aanvragen van nabestaanden afgewikkeld. Hieronder de tabel met de verdeling naar financieel resultaat. In de gevallen waarin wel bemiddeling mogelijk was resulteert 37,5% in schadevergoeding voor de aanvrager.

Resultaten nabestaanden

Resultaat	Aantal	Aantal	Reden afwijzing
Groep niet bemiddelbaar		6	
Geen vergoeding	6		Geen mesothelioom/geen werkgever
Bemiddelbare groep		8	
Geen vergoeding	5		Geen overeenstemming over stelplecht/geen reactie werkgever
Vergoeding materiële en overlijdensschade	3		
Totaal		14	

Tabel resultaten nabestaanden

(Complex)bovennormatieve schade

Naast een standaard schadebedrag van € 62.748,- kan een asbestslachtoffer met mesotheliom ook in aanmerking komen voor bovennormatieve of complex bovennormatieve schade. Er is sprake van (complex) bovennormatieve schade wanneer de materiële en overlijdensschade hoger uitkomt dan de normbedragen van elk € 3.142,-. Het onderscheid tussen normatief en (complex) bovennormatief heeft te maken met de al dan niet eenvoudige, tijdrovende berekening ervan. De berekening van de normatieve schade maakt onderdeel uit van de standaardprocedure. Voor de berekening van complex bovennormatieve schade geldt een andere berekening die toegepast wordt, na afronding van de standaardprocedure.

In onderstaande tabel zijn de resultaten op de afgeronde niet-complex bovennormatieve schades en de afgeronde complex bovennormatieve schades voor 2015 in beeld gebracht. In dit jaar worden vijf niet-complex bovennormatieve schades afgerond met een totaal resultaat van € 16.394. Er worden 31 complex bovennormatieve schades afgerond met een totaal resultaat van € 2.395.677.

(complex) bovennormatieve schade bemiddeld door het IAS 2015			
	Aantal resultaat	Totaal resultaat	Gemiddeld resultaat
niet-complex	5	€ 16.394	€ 3.279
complex	31	€ 2.395.677	€ 77.280

De tabel hieronder laat de voorraadmutaties in het jaar 2013 van de complex bovennormatieve schades zien.

	beginvoorraad	instroom	afgerond	eindvoorraad
complex bovennormatieve schade	65	36	31	70

Resultaten 2000-2015 Mesotheliom

In de afgelopen 16 jaar hebben 7470 mensen in verband met de ziekte mesotheliom een aanvraag bij het IAS gedaan. Ondanks de harde eis van zorgvuldigheid zijn de dossiers in de loop der tijd steeds sneller afgewikkeld. Momenteel worden de meeste aanvragen voor een tegemoetkoming binnen twee maanden afgewikkeld. Bemiddelingen met werkgevers/verzekeraars nemen in het algemeen niet meer dan zes maanden in beslag. Verder ontving bijna 90% van de rechthebbenden sinds de komst van de Voorschotregeling in 2003 bij leven een tegemoetkoming. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) kende de afgelopen 16 jaar totaal 5208 maal een tegemoetkoming toe in de vorm van een voorschot op basis van de regeling TAS (sinds 2000) of de regeling TNS (sinds december 2007). Bemiddeling met een werkgever en/of verzekeraar resulteerde in 2400 gevallen in een schadevergoeding voor het slachtoffer. De belangrijkste afwijzingsgronden voor tegemoetkoming en/of bemiddeling zijn 'geen mesotheliom' en 'het ontbreken van een aansprakelijke werkgever cq verzekeraar'. De dienstverlening van het IAS wordt gewaardeerd door de mesotheliomslachtoffers, zo blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek (zie pag. 11).

Kerncijfers IAS mesotheliom over 16 jaar	Aantal
Aanvragen	7470
Afgewikkelde aanvragen	7070
Afgewikkeld: geen financieel resultaat slachtoffer	1485
Adviezen richting SVB voor regeling TAS/TNS	6114
Toekenning tegemoetkoming TAS (SVB)	4294
Toekenning tegemoetkoming TNS (SVB)	914
Afgewikkeld met schadevergoeding	2400
% bemiddelingen met schadevergoeding*	58%

* % bemiddelingen met schadevergoeding heeft betrekking op aanvragen waarbij sprake is van mesotheliom en werkgever/rechtsopvolger

Kerncijfers Mesotheliom

Klanttevredenheid en Donaties

Belevingsonderzoek

De afgelopen jaren meet het IAS de tevredenheid van de aanvragers, om de kwaliteit van de dienstverlening te monitoren en daar waar nodig te verbeteren. Zo ook in 2015. Aanvragers ontvangen kort na afronding van hun aanvraag een lijst met vragen over o.a. tijdige doorverwijzing door de behandelend specialist, de kwaliteit van de intake, de informatie over de voortgang van de behandeling en de kwaliteit van het rapport over het arbeidsverleden van het slachtoffer en het contact met de medewerkers. 66% van de in 2015 verstuurd vragenlijsten wordt aan het IAS ingevuld teruggestuurd. De 360 teruggontvangen lijsten leveren de volgende resultaten op.

Vraag	Ja %	Nee %	Geen Mening %
Wees de specialist op het belang van een tijdige aanvraag?	90	10	
Gaf het IAS voldoende uitleg bij het invullen van het vragenpakket?	95	2	3
Verliep het intakegesprek goed?	97	2	1
Werd tijdens de behandeling voldoende informatie verstrekt over de voortgang?	91	8	1
Werd de informatieverstrekking over het algemeen als duidelijk ervaren?	97	3	0
Was het contact met de medewerkers van het IAS prettig?	96	2	2

Zeer belangrijk is dat de aanvraag direct na de diagnose bij het IAS wordt ingediend. De behandelend specialist speelt hierbij een cruciale rol. In dit verband werkt het IAS nauw samen met de vereniging van longartsen (NVALT) om te bewerkstelligen dat de longartsen hun patiënten wijzen op de mogelijkheden van het IAS. Het belevingsonderzoek meet of de specialist heeft gewezen op het belang van een tijdige aanvraag. In 2015 is dit percentage gestegen van 87% naar 90%.

Donaties

De gedreven medewerkers van de uitvoeringsorganisatie van het IAS spelen een cruciale rol bij de vervulling van de missie van het IAS. Zij zorgen ervoor dat de slachtoffers zo snel mogelijk een tegemoetkoming ontvangen en bemiddelen hierna, indien mogelijk, tussen (oud-)werknemers en (oud-)werkgevers (of hun verzekeraars) voor een schadevergoeding. Deze dienstverlening van het IAS wordt, zo blijkt uit het belevingsonderzoek, meestal zeer op prijs gesteld (zie boven). Bij dit beeld past ook het gegeven dat het IAS regelmatig schenkingen ontvangt van slachtoffers en nabestaanden. Het IAS besteedt de donaties voor 100% aan wetenschappelijk onderzoek op het gebied van asbestkanker in Nederland. De coördinatie van dit onderzoek is in handen van dr. Sjaak Burgers, voorzitter van de werkgroep Mesotheliomen van de longartsenvereniging. De betrokken onderzoekers kunnen deze financiële steun in de strijd tegen asbestkanker goed gebruiken. In 2015 ontvangt het IAS 11 donaties.

Kerncijfers Asbestose

Sinds 1 april 2014 adviseert het IAS de Sociale Verzekeringsbank (SVB) over het recht op een tegemoetkoming van € 19.417,- voor werknemers met de ziekte asbestose op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014 (TAS) of voor zelfstandigen op grond van de Regeling tegemoetkoming niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom en asbestose (TNS). Voor de groep werknemers bemiddelt het IAS daarnaast met de (ex-) werkgevers over het betalen van een schadevergoeding van respectievelijk € 22.559,-, € 41.083,- of € 59.606,-, afhankelijk van de ernst van het longfunctieverlies. Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming en bemiddeling is een aantal voorwaarden van belang. Zo moet vaststaan dat betrokkene beroepsmatig langdurig en intensief aan asbest is blootgesteld. Verder dient de diagnose asbestose te zijn gesteld en moet er sprake zijn van een ernstige mate van longfunctieverlies. Het Nederlands Asbestose Panel (NAP) van de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose (NVALT) doet hiervoor de medische beoordeling. Mensen die niet in loondienst aan asbest zijn blootgesteld, moeten bovendien aantonen dat ze minimaal tien jaar aaneengesloten in Nederland hebben gewoond in de periode van asbestbesmetting. Hieronder volgen de belangrijkste cijfers over 2015 voor de advies- en bemiddelingsactiviteiten van het IAS voor aanvragen bij asbestose.

Instroom, uitstroom, voorraad

Het IAS neemt in 2015 78 aanvragen in behandeling en wikkelt 120 aanvragen af. De voorraad bedraagt op 31 december 53 dossiers.

Dossierontwikkeling 2015

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
Instroom	10	8	9	7	3	9	7	3	3	7	6	6	78
Uitstroom	16	10	11	3	14	10	7	8	9	10	1	21	120

Tabel : totale instroom en uitstroom per maand in 2015

Advies en beslissing Regeling tegemoetkoming TAS/TNS

In 2015 geeft het IAS voor 140 aanvragen een advies aan de SVB voor een tegemoetkoming via de Regeling TAS of TNS. Voor 49 mensen resulteert dit in toekenning van de tegemoetkoming. 91 aanvragen worden afgewezen, bij 87 omdat geen sprake is van asbestose.

Financieel afgewikkelde aanvragen

In 2015 wikkelt het IAS voor asbestose in totaal 115 dossiers financieel af, na advisering over de tegemoetkoming en eventuele bemiddeling. Na ontvangst van de aanvraag vraagt het IAS aan expertpanels om bevestiging van de diagnose asbestose. Tegelijkertijd wordt samen met de aanvrager nagegaan hoe het contact met asbest heeft plaatsgevonden en of een (ex-) werkgever aansprakelijk is te houden voor de gezondheidsschade. In 30 dossiers vindt bemiddeling plaats met een werkgever of verzekeraar.

Financieel resultaat voor 115 slachtoffers:

- 77 personen ontvangen geen vergoeding;
- 18 personen ontvangen een tegemoetkoming via de Regeling TAS, maar geen schadevergoeding;
- 1 persoon ontvangt een tegemoetkoming via de Regeling TNS;
- 19 personen ontvangen volledige schadevergoeding van werkgever of verzekeraar.

Interview

Asbestslachtoffer Ben Venema

'Wie bij de MH-17-ramp is omgekomen heeft geen afscheid kunnen nemen'

'Het begon ermee dat ik een paar jaar geleden ontzettend begon te hoesten. Er zijn toen allerlei onderzoeken geweest, maar daar kwam niets uit. Ik werd van het kastje naar de muur gestuurd. De vraag was of het asbestkanker zou kunnen zijn. Er is toen met een biopsie longweefsel weggehaald en opgestuurd naar het Antoni van Leeuwenhoek-ziekenhuis in Amsterdam. Daar kwam niets uit en de longarts in het ziekenhuis verzekerde me dat ik voor 98% geen asbestkanker had. Het is dan een enorme klap als het dat uiteindelijk toch is.'

'In oktober 2015 ben ik geopereerd en hebben ze mijn longvlies geplakt. Ik hoop nooit meer zoiets verschrikkelijks mee te maken, zoveel pijn als ik toen heb gehad. Mijn dochter heeft me daarna op het spoor gezet van het IAS, want vanuit het ziekenhuis heb ik die informatie merkwaardig genoeg niet gekregen. Ik had er aanvankelijk helemaal geen zin in om die formulieren in te vullen. Mijn hoofd stond er gewoon niet naar. Gelukkig zat mijn vrouw me achter de vorden en heb ik het uiteindelijk toch gedaan. Het IAS nam daarna binnen een paar dagen contact op en er werd toen heel snel een onderzoek naar mijn arbeidsverleden gedaan. Daaruit bleek dat ik in militaire dienst als monteur van voertuigen met asbest in aanraking moet zijn gekomen. Ik ben me daar nooit van bewust geweest, want niemand vertelde je wat toen.'

'Via het IAS is het toen allemaal snel geregeld. Defensie heeft aansprakelijkheid erkend en ik heb een schadevergoeding gekregen. Het IAS is nu bezig om ook nog vervolgschade te claimen in verband met het pensioengat dat ik door de ziekte heb opgelopen. Als ik er niet meer ben, is het toch wel een geruststelling dat mijn vrouw niet in de kou komt te staan. Maar zover is het nog lang niet wat mij betreft. Eigenlijk voel ik me op dit moment best goed, hoewel ik wel rustig aan moet doen. Voor een druk baasje zoals ik is dat niet altijd gemakkelijk. En het klinkt misschien gek, maar aan mijn ziekte zijn ook voordelen verbonden. Je bent je veel bewuster van sommige dingen en staat stil bij zaken waar je anders niet aan dacht. Je krijgt ook andere inzichten. Zo ben ik blij dat ik straks in de gelegenheid ben om afscheid te nemen van mijn vrouw en kinderen. Dat kunnen de mensen die bij de MH-17-ramp zijn omgekomen niet zeggen.'

'Maar op dit moment ben ik niet zo met de dood bezig. De longarts waagt zich ook niet aan een voorspelling, we moeten het allemaal afwachten. Natuurlijk hecht ik aan het leven. Sinds kort begin ik elke dag met een ritueel. Bij het opstaan drink ik een mengsel van boshoning, salieblaadjes en Noorse levertraan. Dat schijnt bij lymfeklierkanker te helpen, maar wie weet heb ik er ook baat bij. Ook al is het wetenschappelijk misschien allemaal onzin, je hoopt op een wonder.'

Lustrumcongres IAS 15 jaar

Hoe ziet de toekomst eruit

Op 26 januari 2015 wordt in de Raadzaal van de SER ter gelegenheid van 15 jaar IAS stilgestaan bij de afgelopen jaren en vooral naar de toekomst gekeken.

Wat hebben we op 26 januari 2015 geleerd? In de eerste plaats dat er op allerlei terreinen in onze samenleving hard wordt gewerkt aan het oplossen van problemen die zijn veroorzaakt door de toepassing van asbest op grote schaal in het verleden. Al die aandacht is zeer noodzakelijk, want ons land zit nog vol asbest. Hoe dit alles zonder risico's te saneren? En hoe in de komende jaren in het algemeen asbestblootstelling te voorkomen? Daarvoor is allereerst een breed gedragen gevoel van urgentie nodig. De nieuwe voorzitter van de SER Mariëtte Hamer wijst hierbij de weg met een doortimmerd verhaal over de nieuwe, verreikende grenswaarden, die na veel discussie tot stand zijn gekomen. Search-directeur Udo Waltman wijst op het grote belang van de toegenomen samenwerking in de asbestbranche. De belangrijke rol van de overheid hierbij wordt onderstreept door plaatsvervangend directeur-generaal Mark Roscam Abbing van het ministerie van SZW.

Ondanks alle bovengenoemde inspanningen, zullen de komende jaren nog veel mensen geconfronteerd worden met een zeer ernstige asbestziekte. Prof. Dick Heederik van de Universiteit Utrecht en Simone Aarendonk van het IAS laten hierover geen misverstand bestaan. In 2035 (!) is er volgens de laatste voorspellingen nog sprake van 250 mesotheliomslachtoffers, evenals 250 longkankerpatiënten, mede als gevolg van asbestblootstelling in relatief nieuwe beroepen en sectoren. Hoeveel van deze asbestslachtoffers kunnen tegen die tijd met succes behandeld worden? In zijn bijdrage toont longarts Sjaak Burgers van het NKI-AVL zich wat betreft de mesotheliomslachtoffers niet al te optimistisch. Helaas dus nog genoeg werk voor het IAS. Dat is ook de conclusie van Nicolay Vermeulen, op dat moment bestuursvoorzitter van de SVB. Zij zou de succesvolle samenwerking met het IAS mogelijk willen uitbreiden naar andere beroepsziekten. In de bijdragen van Berber Laarman van de Vrije Universiteit en prof. Siewert Lindenbergh wordt nog eens het belang onderstreept van de missie van het IAS, om richting de asbestslachtoffers zo zorgvuldig, snel en laagdrempelig mogelijk te opereren. Ook in de toekomst moet daar alles op gericht zijn.

Tot slot wordt voor de derde keer de prof. Job de Ruiter prijs uitgereikt. Nu valt de eer te beurt aan longarts Sjaak Burgers voor zijn grote en brede inzet op dit terrein als coördinator van de expertgroep Mesotheliomen van de NVALT en als oprichter/coördinator van het Nederlands Asbestose Panel. De voorzitter van het IAS-bestuur Rob van der Heijden laat bij zijn felicitatie aan het adres van Sjaak Burgers weten uitermate blij te zijn met de grote inzet van de artsen op het gebied van asbest en mesotheliom in ons land. In het bijzonder noemt hij daarbij de coördinator van het Nederlands Mesotheliomenpanel (NMP) prof. Marc Van de Vijver, de oudvoorzitter van de werkgroep Mesotheliomen prof. Paul Baas en Gonnje Voogt, al vanaf de start in 2000 de medisch adviseur van het IAS. Waarvan akte!

Interview

Sjaak Burgers, longarts, verbonden aan het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis (AVL) en specialist op het gebied van asbestziekten

'We blijven werken aan nieuwe medicijnen en therapieën'

'Een aantal jaren geleden was het idee nog dat opereren van mesothelioom de toekomst had. Maar zelfs in landen als Amerika en Engeland, waar dit veel gebeurde, kiest men nu steeds vaker voor minder ingrijpende operaties of niet opereren. In Nederland zijn we altijd al zeer terughoudend met opereren. We doen dat eigenlijk alleen maar bij ernstig terugkerende klachten van vocht achter de longen of in het kader van studies, zodat we er van leren.

We behandelen mesothelioom vooral met chemotherapie. Daarbij is Pemetrexed (Alimta[®]), al jaren het enige geregistreerde medicijn. Maar we blijven hard werken aan nieuwe medicijnen en therapieën. Er is daarbij een nieuw middel op de markt, Bevacizumab (Avastin[®]), dat al in gebruik is bij bijvoorbeeld longkanker en darmkanker. En net als Pemetrexed, lijkt het een gemiddelde levenswinst van ongeveer drie maanden te geven. We onderzoeken nu of het ook werkt bij mesothelioom, de eerste resultaten zien er veelbelovend uit. Maar het middel is pas te gebruiken als de fabrikant het ook registreert voor mesothelioom en de vergoeding geregeld wordt. Dat kan nog wel even duren. Nieuw, maar nog experimenteel, is immunotherapie. Dat werkt anders dan chemotherapie, omdat de kankercel niet direct wordt vernietigd, maar te maken krijgt met een aanval van het eigen immuunsysteem. We geven de therapie momenteel alleen in het kader van onderzoek, het wordt niet regulier voorgeschreven.'

Prof. Job de Ruiterprijs

'Het was een enorme verrassing dat ik dit jaar de prof. Job de Ruiterprijs kreeg, ik dacht dat anderen er meer voor in aanmerking zouden komen. Voor mij persoonlijk is het waardevol, omdat er waardering uit spreekt voor wat ik doe. Ik doe mijn werk met plezier. Dat klinkt misschien een beetje gek, want mensen met een asbestziekte zitten natuurlijk vaak in een akelige situatie en je kunt ze niet genezen. Wat ik bedoel is dat het veel voldoening geeft om met ze te spreken, ze te behandelen en ze zo lang mogelijk en zo goed mogelijk te laten functioneren.'

Asbestose-regeling is eerlijk systeem

'Door mijn contacten met instellingen als het IAS kan ik ook buiten het ziekenhuis iets voor mijn patiënten betekenen. Ik beschouw dat als zeer waardevol. Zo heb ik destijds mee mogen praten over hoe de vergoedingsregeling voor mensen met asbestose eruit is komen te zien. Die regeling is er sinds april 2014 en naar mijn mening is het een eerlijk systeem geworden. Want iedereen met de ziekte die beroepsmatig met asbest heeft gewerkt en daardoor lijdt aan verlies van longfunctie, komt ervoor in aanmerking. Er is ook een goed functionerend netwerk van IAS, patiëntenorganisaties en longartsen om mensen op te sporen. Over het IAS wil ik nog graag zeggen dat de mensen die er werken echt hart hebben voor de zaak. Asbestslachtoffers die bij het IAS terechtkomen zijn geen nummer, ze kunnen rekenen op een persoonlijke benadering en op een snelle en deskundige afhandeling van hun zaak.'

Nieuws Politiek

Asbestdaken verboden in 2024

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden, 30 jaar nadat in Nederland het verbod op asbest inging. Dit betekent dat eigenaren van gebouwen met asbesthoudende dakbedekking deze voor die tijd moeten verwijderen. Staatssecretaris Dijkema wil door middel van een subsidie-regeling de sanering versnellen. De subsidie kan per 1 januari 2016 zowel door particulieren als bedrijven en instellingen worden aangevraagd. Bron: *IAS Nieuws*, 2 maart en 15 december 2015

Asbestinspectie controleert voedingsindustrie

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voert inspecties uit bij bedrijven met industriële installaties die mogelijk asbesthoudende onderdelen bevatten. Vanaf augustus 2015 wordt ingezoomd op bedrijven in de voedingsmiddelen-, drank- en tabaksindustrie. Deze keuze is ingegeven door eventuele effecten op de volksgezondheid als asbestvezels in de voedselketen vrijkomen. Bron: *IAS Nieuws*, 18 augustus 2015

Minder asbestovertredingen volgens sectorrapportage asbest 2015

De strenge en intensieve aanpak van de Inspectie SZW in de asbestsector is duidelijk merkbaar. Zowel het aantal overtredingen door gecertificeerde saneringsbedrijven als door malafide verwijderaars neemt af. Voor de Inspectie SZW is dit echter geen reden om de inspectiedruk te verminderen, aldus Inspecteur-generaal Van den Bos in de 'sectorrapportage asbest 2015'. Bron: *IAS Nieuws*, 31 augustus 2015

Kamerbrief schadevergoeding bij arbeidsongevallen en beroepsziekten

Het proces van schadevergoeding bij arbeidsongevallen en beroepsziekten leidt tot dure, langdurige procedures, waardoor een deel van de slachtoffers geen schadevergoeding claimt. Vaststelling van het causaal verband, de mate van nakoming van de zorgplicht van de werkgever en het gebrek aan medische expertise in de rechterlijke besluitvorming zijn belangrijke knelpunten. In opdracht van het ministerie van SZW heeft Price Waterhouse Coopers (PwC) de mogelijkheden voor een onafhankelijke medische instantie onderzocht. In haar rapport adviseert PwC te starten met een minimale variant waarin een medisch en juridisch oordeel wordt gegeven over het oorzakelijk verband tussen de ziekte en het werk. Bron: *IAS Nieuws*, 2 november 2015

Kamerbrief over verlaging grenswaarde asbest amfibolen

Minister Asscher (SZW) verwacht de verlaging van de grenswaarde voor amfibool asbest tot 2000 m^3 , pas medio 2016 in te kunnen voeren, aldus zijn brief aan de Tweede Kamer. Eerder ging de minister van 2015 uit. De vertraging wordt geweten aan technische beperkingen. Bron: *IAS Nieuws*, 18 november 2015

Interview

Asbestose-slachtoffer Maarten Lagendijk

'Als het zo blijft, dan teken ik ervoor'

'Ik heb in mijn leven heel vaak met asbest gewerkt, maar nooit heb ik me gerealiseerd dat het zo gevaarlijk was. Als jongen van 15 ben ik in 1947 begonnen als leerling- monteur in een garagebedrijf. Dat was toen heel gewoon dat je op die leeftijd al ging werken. Bij het verwijderen van oude remvoeringen en het aanbrengen van nieuwe kwam veel asbest vrij. Een paar jaar later moest ik in militaire dienst en ook toen werkte ik als onderhoudsmonteur van legertrucks veel met asbest. En eigenlijk is dat altijd zo doorgegaan, toen ik als onderhoudsmonteur werkte bij een machinefabriek, in een ziekenhuis en tot slot bij Rijkswaterstaat. Daar heb ik het langst gewerkt van 1965 tot aan mijn VUT/pensionering in 1993. We werkten daar vooral aan onderhoud en reparatie van bruggen, sluizen en stuwen. De installaties in de elektrotechnische ruimten, daar zat veel asbest in. Bij die werkzaamheden kwam veel asbeststof vrij. Maar je wist dus niets van de gevaren van werken met asbest. Er werd je niets verteld en met je collega's sprak je daar ook niet over. Ik neem mijn werkgevers verder niets kwalijk, ik denk dat bijna niemand in die tijd iets wist over de risico's. Ik heb een brief van Rijkswaterstaat waarin spijt wordt betuigd over mijn ziekte, dat moet zo voldoende zijn.'

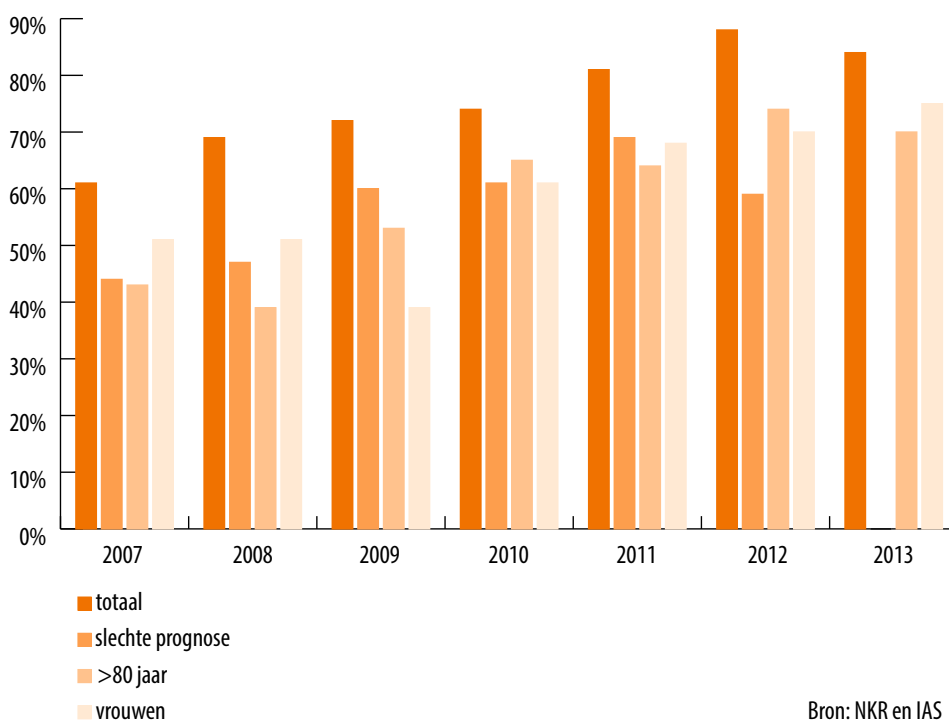
'Ik ben 30 jaar lang scheidsrechter geweest in het amateurvoetbal, maar zelf sporten deed ik toen nog niet. Pas toen ik 65 werd ben ik bij een atletiekvereniging gegaan, daar ben ik begonnen met hardlopen. Ik ben een beetje een laatbloeier, dus ook hiermee. Uiteindelijk heb ik zelfs marathons gelopen. Ik had voorheen nooit problemen met mijn gezondheid, later veranderde dat. Begin 2014 werd ik wat kortademig en heb ik me laten onderzoeken. Eerst kwam ik bij een cardioloog terecht, maar met mijn hart bleek niets mis. Daarna heeft een longarts me onderzocht en werd er een CT-scan gemaakt. Op de foto zag je witte vlekken in beide longen, de longarts wist gelijk dat ik met asbest had gewerkt. Toen kreeg ik ook informatie over het IAS, hoewel de regeling voor asbestose-slachtoffers er op dat moment nog niet was. Die kwam pas een paar maanden later en toen heb ik gelijk een aanvraag gedaan.'

'Ik ben zeer tevreden over afhandeling door het IAS en de SVB, de uitkering was snel geregeld.

Ik moet in maart 2016 terug naar het ziekenhuis voor een CT-scan. Op dit moment voel ik me vrij goed en als het blijft zoals het nu is, dan teken ik ervoor. Ik ben wel eens wat duizelig en kortademig en hardlopen doe ik niet meer. Maar ik probeer zo actief mogelijk te blijven. Ik doe nog de bardiensten in de atletiekvereniging en ben zoveel mogelijk tussen de mensen, want daar blijf je jong bij. Ik tennis een keer in de week en ga sinds kort ook weer naar de sportschool. Dat is toch niet slecht voor een man van 83 met asbestose.'

Mensen met mesothelioom worden steeds beter bereikt

Grafiek: vergelijking mesothelioom in Nederlandse Kankerregistratie met aanmeldingen IAS voor de incidentiejaren 2007 t/m 2013

De grafiek hierboven laat zien dat het IAS er steeds beter in slaagt mensen met mesothelioom te bereiken. Dit is een conclusie op basis van een vergelijking van aanmeldingen bij het IAS met de gegevens van de Nederlandse Kankerregistratie over de mensen die jaarlijks de diagnose mesothelioom krijgen.

In 2007 meldde iets meer dan 60% van de patiënten zich. Sinds 2011 ligt dat percentage boven de 80%.

Mensen met een slechte prognose, ouderen (80-plus) en vrouwen dienen gemiddeld minder vaak een aanvraag in. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn:

- Als de ziekte zich in een terminale fase bevindt is de aanmeldprocedure te belastend. Patiënten hebben dan geen ruimte om zich nog met een aanvraag bij het IAS bezig te houden. Ouderen hebben in het algemeen een slechtere prognose en zullen daarom minder vaak een aanvraag indienen. Bijna een kwart van de mesotheliompatiënten overlijdt binnen drie maanden na diagnose.
- Vrouwen worden mogelijk minder vaak als asbestslachtoffer herkend, omdat zij in het algemeen niet met asbest hebben gewerkt.

Interview

Jan Martens, echtgenoot van asbestslachtoffer met mesotheliom

'Hoe ze aan die ziekte is gekomen blijft een groot raadsel'

'In juli 2015 constateerde de longarts in het ziekenhuis in Groningen dat mijn vrouw leed aan de ziekte mesotheliom. Ze voelde zich toen al een tijd niet goed, ik dacht dat het misschien kwam omdat ik zelf net behoorlijk ziek was geweest en ze daar een tik van had gehad. Maar ze was dus zelf ernstig ziek. Er is toen gesproken over chemotherapie, maar daar is niet voor gekozen. De dokter zei dat ze daar alleen maar slechter van zou worden. Ze is in de zomer wel een aantal keren bestraald, maar dat heeft helaas niet geholpen, haar gezondheid ging heel snel achteruit. We gingen zomers altijd veel wandelen en fietsen, maar daar had ze al snel helemaal geen zin meer in. Ze viel ook heel veel af in korte tijd, want ze at niet meer. In het ziekenhuis hebben ze me een folder van het IAS gegeven. Toen we de aanvraag hadden gedaan, was de uitkering van de SVB daarna snel geregeld. Ik ben daar nog steeds zeer tevreden over. In december is mijn vrouw overleden.'

'Hoe ze aan die ziekte is gekomen, blijft een groot raadsel. Mesotheliom komt in deze omgeving niet zoveel voor, zeiden ze in het ziekenhuis en dan gaat het meestal ook nog om mannen. Ze heeft in ieder geval nooit met asbest gewerkt. Samen hebben we hier in Zevenhuizen bijna 45 jaar een meubelzaak gehad. Maar in stoelen en tafels zit geen asbest, dus daar kan het niet van gekomen zijn. Je kunt je dan afvragen of er misschien asbest in de winkel zat, maar dat geloof ik eigenlijk niet. In 1974 hebben we wel de showroom uitgebreid, er is toen een stuk aangebouwd, maar daarbij is voor zover ik weet geen asbest vrijgekomen. Zelf heb ik ooit nog eens een half jaar gewerkt als elektromonteur, maar ik kan me niet herinneren dat ik toen met asbest heb gewerkt. Bovendien was dat vóór de tijd dat ik met haar getrouwd was en samenwoonde. Het kan dus niet zo zijn dat ze bij het uitkloppen van werkkleding vezels heeft ingeademd.'

'Mijn grote hobby is het fokken van langoor-konijnen. Daarmee ga ik naar wedstrijden en dan is het altijd weer leuk als jouw konijnen in de prijzen vallen. Mensen zeggen na het overlijden van mijn vrouw wel eens zoiets van 'dat ik tenminste mijn hobby nog heb'. Maar zo werkt het natuurlijk niet, op dit moment beleef ik daar niet zoveel plezier aan. Natuurlijk verander je zelf ook als je zoiets meemaakt met je vrouw. Als ik de krant lees begin ik nog steeds-net als vroeger-met de sportpagina. Maar daarna lees ik tegenwoordig de overlijdensadvertenties. Dat vond ik vroeger raar als mijn moeder dat deed, nu doe ik het zelf. En ik lees nu veel over dingen, waar ik vroeger misschien overheen las, zoals wat er nu speelt met die militairen die ziek zijn geworden van giftige verf.'

Machiel van der Woude neemt afscheid

Symposium 'Agenda voor de toekomst: Doen we genoeg?'

Op 11 december 2015 neemt directeur Machiel van der Woude afscheid van het Instituut Asbestslachtoffers. Hij gaat met pensioen. Zijn afscheid wordt gevierd met een symposium in de Raadzaal van de SER en een receptie. Het symposium heeft als thema 'Agenda voor de toekomst: Doen we genoeg?' De verschillende sprekers zijn vol lof over de manier waarop de heer Van der Woude zijn functie sinds de oprichting van het Instituut heeft vervuld: onder andere zijn veelzijdigheid, optimistische en immer vriendelijke uitstraling maakten indruk. En de manier waarop hij 15 jaar lang alle betrokken partijen, ondanks de verschillende belangen, bij elkaar heeft gehouden.

Van der Woude ziet nog diverse uitdagingen voor het instituut, zoals:

- uitbreiding van de reikwijdte naar asbestgerelateerde longkanker: een regeling met als leidraad 'streng maar rechtvaardig';
- dienstverlening aan slachtoffers van andere beroepsziekten, al dan niet in SER-verband. De bestaande infrastructuur en kennis van het instituut zijn naar zijn mening hiervoor goed te benutten;
- bundeling van alle kennis en kunde op asbestgebied. 'Alle hens aan dek! Nederland zit nog vol met asbest. Er is nog een lange, risicovolle weg te gaan. Nieuwe slachtoffers moeten daarbij vermeden worden', waren zijn woorden.

Ter gelegenheid van het afscheid is het 'Machiel van der Woude Stipendium' gelanceerd, een beurs voor talentvolle onderzoekers op het gebied van asbest en gezondheid.

Interview

Machiel van der Woude

'We zijn er nog niet. Achter elk dossier gaat veel ellende schuil'

'Machiel van der Woude is trots op wat er is opgebouwd in de vijftien jaar dat hij directeur was van het Instituut Asbestslachtoffers. Hij gaat met pensioen, maar het instituut gaat door. 'We zijn er nog niet. Achter elk dossier gaat veel ellende schuil.'

Tot nu toe heeft het Instituut Asbestslachtoffers (IAS) ruim 7500 aanvragen ontvangen. Maar het einde is volgens directeur Machiel van der Woude nog niet in zicht. 'We verwachten dat zich in 2020 in totaal zo'n 10.000 slachtoffers hebben gemeld. Daarna zal het snel afvlakken.'

Van der Woude (66) is al sinds de oprichting bij het IAS betrokken. Vijftien jaar was hij directeur, per 1 januari 2016 is hij met pensioen. Het werk is voor Van der Woude nooit routine geworden. 'Achter ieder dossier gaat enorm veel ellende schuil. Met de diagnose gaat in die gezinnen een bom af. Dat dwingt je tot grote snelheid en zorgvuldigheid.' Hij is erg tevreden over de drie panels met medische deskundigen waarmee het instituut werkt: één voor mesothelioom, één voor asbestose en een derde dat zich buigt over twijfelgevallen. 'Deze artsen gelden allen als autoriteit op dit gebied. Dat voorkomt tijdrovende discussie over de diagnose.'

Van der Woude is blij dat het IAS zich sinds april 2014 niet meer uitsluitend richt op mesotheliomslachtoffers, maar ook op mensen met asbestose. Zij zijn lang en intensief blootgesteld aan asbest en worden jaren daarna geconfronteerd met longfibrose. 'Het onderwerp was complex, waardoor de discussie lang duurde. De urgentie was ook iets minder groot dan bij mesothelioom vanwege het gemiddeld minder progressieve verloop van de ziekte.' Het aantal asbestosegevallen zal naar verwachting de komende jaren snel teruglopen, omdat de echte asbestberoepen als eerste werden gesaneerd.

Het IAS zou graag een hogere vergoeding voor slachtoffers zonder aansprakelijke (ex-)werkgever zien. 'Vaak is het moeilijk om na zo'n lange tijd bewijsmateriaal te verzamelen. Bedrijven bestaan niet meer of de betrokkene kan niet meer aantonen ergens gewerkt te hebben. Soms kunnen we een zaak daardoor niet rond krijgen. Dat schuurt dan wel.

Slachtoffers kunnen ook te maken krijgen met verjaring. Niet bij de overheid, maar bij sommige bedrijven. 'De verjaringstermijn is dertig jaar, maar de ziekte openbaart zich vaak later. Als je niet weet dat je ziek bent, kun je ook geen vordering instellen. De Hoge Raad heeft in 2000 bepaald dat ieder individueel geval getoetst moet worden door een lagere rechter. Dat gebeurt ook, maar leidt niet tot de gewenste snelheid en duidelijkheid.'

Gevraagd welk gevoel overheerst nu zijn afscheid nadert, zegt hij er vooral trots op te zijn dat de betrokkenheid van de deelnemende partijen bij het IAS steeds onverminderd groot is gebleven. 'Dat heeft geleid tot een zorgvuldige, maatschappelijk verankerde behandeling van een kwetsbare groep slachtoffers. Dat ik daarin een rol heb gespeeld, vind ik mooi.'¹

¹ Bron: SER-magazine december 2015/januari 2016, Elke van Riel. Dit is een samenvatting. De volledige tekst staat op ias.nl

Personalia

Het Instituut Asbestslachtoffers is een zelfstandige stichting. De stichting wordt geleid door een onafhankelijk bestuur en een directeur. De stichting werd opgericht op 10 maart 1999 door negen maatschappelijke organisaties, die zijn vertegenwoordigd in de Raad van Toezicht en Advies.

Bestuur

M.R. van der Heijden, voorzitter
Dr. W.A. Eshuis
Mr. J.M.J. Hommel
Dr. J.H. Schouwink
Mr. G.J.H.M. Wagemans

Raad van Toezicht en Advies

Drs. A. Woltmeijer (CNV), voorzitter ad interim
Mr. M. Beugel (Verbond van Verzekeraars)
Mr. C.C. de Boer (MHP)
Mr. W.M.J.M. van Mierlo (VNO-NCW en MKB-Nederland)
Mr. T.A. Groenewoud (VSO)
Mr. dr. R.F. Ruers (Comité Asbestslachtoffers)
Drs. W. van Veelen (FNV)
Ir. H. Koehorst (LTO Nederland), vanaf 22 oktober

Bureau

Drs. M.A. van der Woude, directeur
Drs. S.A. Aarendonk, sr. beleidsmedewerker
N. Martens, bureauscretaris

Medisch adviseur

Drs. H.A. Voogt

Medewerkers*

Drs. ing. M.C. Roumen, directeur
E.H.J. Joosten re, directeur
Mr. Kuiper, hoofd unit IAS
Mr. N.J. van Osch – adviseur
A.B.M. Fiege - dossierverantwoordelijke
Mr. M. L. de Bruijn - dossierverantwoordelijke
D.M. Valstar LL.B – dossierverantwoordelijke en huisbezoek
Mr. J. Wong Fong Sang - dossierverantwoordelijke
A. Angoelal – dossierverantwoordelijke
Mr. H.R.F. Truijman - dossierverantwoordelijke
Mr. S. van Aken -dossierverantwoordelijke
F. Madjoe - assistent dossierverantwoordelijke
M. Schild - assistent dossierverantwoordelijke
B. Versluis - assistent dossierverantwoordelijke
J. Koster - huisbezoek
Drs. A. van Veen - huisbezoek
Drs. E. van Doorn - huisbezoek
J. Knoben - huisbezoek

* De medewerkers van BSA Schaderegeling BV, die in 2015 deel uit maakten van de uitvoeringsunit van het IAS

Summary

This report for 2015 gives a brief account of the 16th operational year of the Dutch Institute for Asbestos Victims (IAS). The IAS advises the Social Insurance Bank (SVB) on entitlement to compensation for asbestos victims suffering from mesothelioma or asbestosis. The IAS also mediates between current and former employers and employees about the payment of compensation. The IAS was set up for these purposes in 1999 by employers' and employees' organisations, the Asbestos Victims Committee, the Association of Insurance Companies and the government.

The Institute has three main tasks:

- to advise the SVB with respect to claims under the Asbestos Victims Compensation Scheme (TAS scheme) and the Compensation Scheme for Victims of Non-work-related Mesothelioma and Asbestosis (TNS scheme). The compensation amount is € 19,417,- for each scheme;
- to mediate between asbestos victims with mesothelioma and their employers or former employers to secure compensation for health damage. The standard amount in 2015 was € 62,748,- for mesothelioma. For asbestosis, it was € 22,559, € 41,083 or € 59,606, depending on the degree of pulmonary function loss;
- to increase knowledge and provide information on the subject of asbestos and health damage.

Results of mediation and advice on mesothelioma

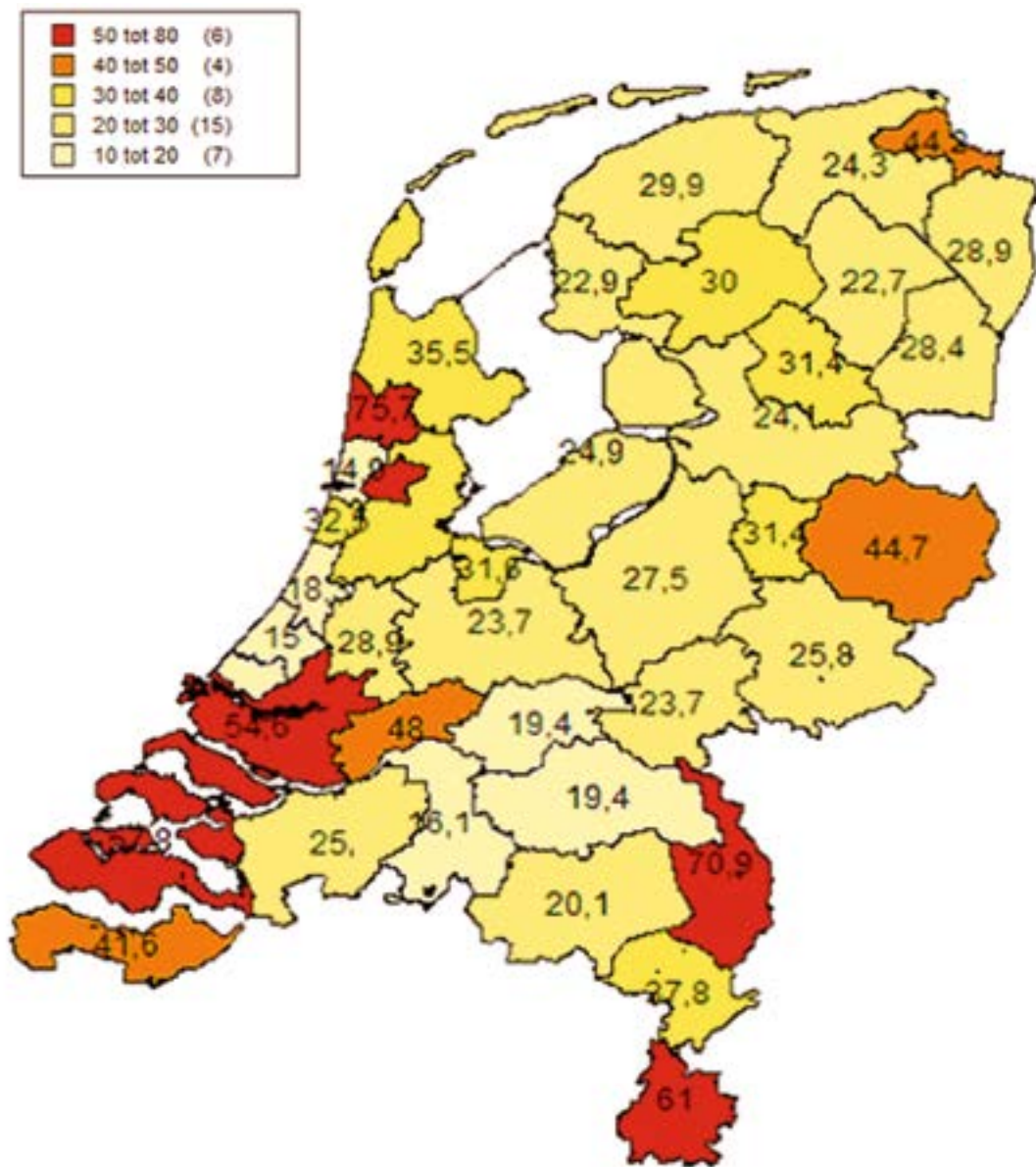
In 2015, the IAS started processing 536 claims. 633 claims were settled. In the 16 years leading up to the end of 2015, the IAS took on 7470 claims, and succeeded in settling 7070 of them. In 2015 373 assessment decisions under the TAS scheme and 178 assessment decisions under the TNS scheme were sent to the SVB. Of these, 494 (89,7%) recommended the award of compensation: 334 awards were recommended under the TAS scheme and 160 awards under the TNS scheme. Since the introduction of the TAS scheme in 2000 and the TNS scheme in December 2007, a total of 5208 people have received financial compensation in the form of an advance payment or a lump-sum payment following a positive recommendation by the IAS. Mediation cases for employees or housemates which were completed between 2000 and 2015 resulted in 2400 claimants (58%) receiving full compensation. IAS succeeds each year better in reaching mesothelioma patients. In 2007 60% of the patients submitted an application, since 2011 more than 80%.

Asbestosis

In 2015, the IAS started processing 78 claims. 120 claims were settled. 140 assessment decisions under the TAS and TNS scheme were sent to the SVB. Of these, 49 recommended the award of compensation. 91 claims were rejected, in 87 cases, because the diagnosis was 'no asbestosis'. Mediation cases for 30 employees which were completed in 2015 resulted in 19 claimants receiving full compensation.

TAS/TNS-gerechtigden 2000 t/m 2015: aantal mesotheliomslachtoffers per 100.000 inwoners op 31 december 2015. Bron: Sociale Verzekeringsbank, R. Berkhout, april 2016

Stichting Instituut Asbestslachtoffers

Directie en bureau

Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag
T 070 - 349 97 54
F 070 - 349 97 96
E secrias@ias.nl

Uitvoering

Bredewater 6
Postbus 684
2700 AR Zoetermeer
T 079 750 71 50
E info@asbestslachtoffers.nl

www.asbestslachtoffers.nl

